

PŘÍLOHA

Tři dopisy Marie Drbohlavové Z. Nejedlému

1.

V Litomyšli 24. července 1945

Pane ministře,

děkuji Vám za milý dopis i za pozdrav z cesty po Těšínsku. Mám radost, že jsme se opět sešli. Po těch zlých letech mi připadá všechno neuvěřitelně krásné a po našem shledání je vše ještě jasnější a radostnější.

Jsem jako ve víru, pomáhám na žních, žito je již posečené a odvezené, včera se sekal ječmen, zítra, bude-li čas, půjdeme na pšenici. Práce na poli se mi líbí, mám radost, že postačím ostatním, kteří jsou na tuto práci již zvyklí. Připravují si také nový domov a těším se, že snad již za měsíc budu opět po dvou letech zůstat ve svém bytě.

Že mohu dnes žít vše tak šťastně a radostně, za to vděčím Vám. Když jsem v Benešově zůstala sama, uvědomovala jsem si, co jsem od Vás získala, jak rozumím všemu, co se děje ve světě a to bych byla těžko pochopila bez poznání Vašeho díla a Vás.

Měla jsem Světlušku, to bylo pro mne veliké štěstí, i několik dobrých přátel, ale v nejvnitřnějším svém hledání pravdy jsem zůstala sama. Nejhlouběji jste zasáhl do mého vnitřního života. Probudil jste ve mně touhu po samostatném myšlení, a tím jsem našla sama sebe a za to jsem Vám ze všeho nejvíce vděčna.

V neděli jsme byli na krajské konferenci KSČ. Pěkně mluvil ministr Kopecký i tajemník Kubín. Je to pro mne nový, krásný svět.

Až bude po žních a po nejdůležitějších polních pracích a až budu sama bydlet, těším se, že si opět něco přečtu.

Těším se, že se s Vámi opět uvidím.

Zdraví Vás a všechny Vaše drahé

Vaše Marie Drbohlavová.

2.

V Litomyšli 5. ledna 1946

Milý soudruhu,

když jste odjížděli ku Praze, uvědomovala jsem si, jak Vás mám všechny ráda, ovšem každého jiným způsobem. Zvláštní radost jsem cítila, že jsem blíže poznala Zdeničku.

Doma jsem se potom pustila hned do četby o romantismu. Jsem Ti, soudruhu, vděčna, že jsi mi to poradil. Už dávno jsem o těchto problémech nemyslela, zajímají mne teď docela jiné věci. Ale je dobře znovu se sem vrátit a znova to promyslet. Po všech zkušenostech, které jsem nabyla životem i četbou, ze všeho nejvíce na mne zapůsobila Okouzlená duše, po jejím prožití, myslím, že jsem se znovu zrodila, --byl to krásný pocit osvobození, nikdy na to nezapomenu, stále to ve mně trvá.

Na Nový rok večer jsem o tom hovořila s rektorem Stříteským, je to velmi jemný, pravdivý a věrný člověk, mnoho jsem už od něho získala. Při rozhovoru s ním jsem si znovu potvrdila, co už dávno vím, že muž i žena o lásce myslí docela jinak, i když mluví stejnou řečí, přece si něco jiného pod tím myslí a

představují. Proto problém dnes není rovnost či nerovnost, - spíše pochopit - různost.

Nejvíce se mi líbilo, co Bělinský píše o věrnosti, že přestává být povinností, neboť znamená vlastně jen ustavičnou přítomnost lásky v srdci: není-li tu takového citu - pozbývá i věrnost svého významu; trvá-li cit dále - věrnost také nemá smyslu. A potom se mi líbí, jak Bělinský píše, že v lidském životě se vystřídají všechny doby romantismu. A v každé době ví srdce lidské samo, jak má milovat a jaké lásky si všimati.

Jen že je opravdu škoda, že se nedostane každému takové mravní možnosti. A je velmi smutné vidět, jak většina klesá - nemá sil jít výše, přes zničené naděje a neskutečné vidiny.

Na Silvestra jsem byla večer ve Smetanově domě, pořádal jej KSČ. Z programu mnoho nevím, nesledovala jsem jej, ale moc pěkně jsme si pohovořili se soudruhem Králem a soudr/uhem/ Ropkem, který mi vykládal o plánech ve výtvarné komisi při Okr/esním/ nár/odním/ výb/oru/; budu členkou této komise s malířem Matičkou a s ním, těším se s nimi na spolupráci. Včera večer jsem byla v národohospodářské komisi, byla tam velmi živá a zajímavá debata, bylo 12 hodin a ještě se nám nechtělo domu.

Zimu zde teď máme pěknou, procházela jsem se chvíli na večer Na valech, vzpomínala jsem na Vás v Praze.

Zítřka celý den máme okresní školu KSČ, jsem zvědavá, jaká bude.

V pondělí máme komisi žen, ale tam se mi to za mé ne-

přítomnosti hodně pokaziló, dosud nevím, jak to spravíme. Avšak mám-li psátí pravdu, - daří se mi dobře. A totéž přeji Tobě, soudruhu, i všem Tvým milým.

Se soudružským pozdravem

Marie Drbohlavová.

3.

V Litomyšli 22. prosince 1960

Drahý soudruhu,

měla jsem nesmírnou radost, když jsem v neděli otevřela radio a uslyšela Tvůj hlas.

Četla jsem velmi pozorně zprávu představitelů komunistických a dělnických stran a několikráte jsem se vracela k odstavcům různých kapitol a promýšlela je znovu. Proto mi byla zvláště milá a prospěšná Tvoje řeč k tomu. Uvědomuji si, jak rychle u nás politicky rosteme pod vedením KSČ. Ale co je u nás dnes už jasné každému průměrnému desetiletému dítěti, není dosud stále jasné starším lidem a na Západě to není jasné mnohým lidem ani s vysokoškolským vzděláním, jako tomu bylo u nás v minulé republice. Je to jeden z důvodů, proč mám ráda společnost mládeže. Mám na starost Zdenču, když jsou rodiče v zaměstnání, a přibrala jsem si ještě Boženku Nováčkovou. Učím se s nimi a sleduji tak nový způsob výuky ve škole. Máš pravdu, soudruhu, že dnešní mládež je jiná, vždyť i doba je jiná, naprosto odlišná od doby našeho mládí a duch dnešní školy ve všech předmětech jak je nový. Uvědomuji si přitom, jak blahodárným zařízením v životě je vlastně smrt, jakou nutnou podmínkou je pokroku. Právě na mláde-

Ží to vidím, a proto je mám tak ráda a teprve teď chápu, proč jsi měl vždy i Ty mládež tak rád.

A s nimi se těším i dnes na vánoce, na jejich dnešní vánoce, bez všech těch starých nadpřirozených představ, - jsou plny radosti z očekávání dárků i radosti, že samy budou obdarovávat ty, které mají rádi.

Přeji i Tobě, milý soudruhu, abys letošní vánoce radostně prožil v kruhu svých nejmilejších a nejbližších.

Hodně zdraví a spokojenosti v příštím novém roce přeje Ti v upřímném přátelství oddaná

Marie Drbohlavová.